

1.9 Νομικές μορφές επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα

Αν και η ανάπτυξη αυτού του είδους των θεμάτων αποτελεί αντικείμενο του Εμπορικού Δικαίου, εν τούτοις θεωρούμε αναγκαίο και χρήσιμο να αναφερθούμε στους εταιρικούς τύπους των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στη χώρα μας, για τρεις κυρίως λόγους:

- ◆ Ο επιχειρηματίας, εφόσον αποφασίσει να αναπτύξει μια συγκεκριμένη δραστηριότητα, πρέπει να επιλέξει κάποιον εταιρικό τύπο, προκειμένου να νομιμοποιήσει αυτή τη δραστηριότητα. Η επιλογή του σωστού εταιρικού τύπου εκ μέρους του επιχειρηματία αποτελεί προϋπόθεση για ανάπτυξη ορισμένων δραστηριοτήτων. Π.χ. επιχείρηση που στοχεύει στην είσοδό της στο ΧΑΑ, πρέπει να έχει απαραίτητα τον εταιρικό τύπο της Α.Ε. Η γνώση συνεπώς βασικών αρχών ίδρυσης και λειτουργίας συγκεκριμένων εταιρικών τύπων θεωρείται όχι μόνο χρήσιμη, αλλά απαραίτητη και σκόπιμη.
- ◆ Οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι στη μεγάλη τους πλειοψηφία μικρές και μεσαίες, και έτσι δεν έχουν την πολυτέλεια να διαθέτουν οργανωμένα λογιστήρια και να κάνουν χρήση εξειδικευμένων νομικών υπηρεσιών. Συνεπώς, πρέπει τόσο ο επιχειρηματίας, όσο και ο λογιστής να διαθέτει και ελάχιστες νομικές γνώσεις.
- ◆ Η σωστή επιλογή του εταιρικού τύπου, στα πλαίσια του δαιδαλώδους ελληνικού φορολογικού συστήματος, απαλλάσσει την επιχείρηση από επιπρόσθετες και μη χρή-

σιμες πάντα γραφειοκρατικές διατυπώσεις, οι οποίες δεν σημαίνουν μόνο χρηματικό κόστος, αλλά και απώλεια παραγωγικού χρόνου. Για πολλούς επιχειρηματίες, ιδιαίτερα μικρούς, ο χρόνος αυτός είναι πολύ χρήσιμος, διότι πρέπει να τον διαθέσουν από τον παραγωγικό τους χρόνο.

Οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες: Στις **Προσωπικές** και στις **Κεφαλαιουχικές**. Προσωπικές είναι οι εταιρίες που στηρίζονται στην προσωπική συμβολή των εταίρων. Στις κατηγορίες αυτές ανήκουν βέβαια εταιρίες, οι οποίες έχουν τα αμιγή χαρακτηριστικά της κατηγορίας, αλλά και τέτοιες που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά και από τις δύο κατηγορίες (π.χ. Ε.Ε., Ε.Π.Ε.). Στην κατηγορία των προσωπικών εταιριών ανήκουν η Ατομική Επιχείρηση, η Ο.Ε., και η Ε.Ε. Στις κεφαλαιουχικές ανήκει η Α.Ε., Ε.Π.Ε.

Οι εμπορικές εταιρίες έχουν νομική προσωπικότητα, δηλ. είναι αυτόνομες οντότητες που ξεχωρίζουν από τα φυσικά πρόσωπα. Υπάρχουν όμως και εμπορικές εταιρίες, οι οποίες στερούνται νομικής προσωπικότητας. Πρόκειται για την Αφανή ή Συμμετοχική εταιρία και τη Συμπλοιοκτησία.

1.9.1 Ατομική Επιχείρηση

Η Ατομική Επιχείρηση έχει ως κύριο χαρακτηριστικό της την ύπαρξη ενός μόνο ιδιοκτήτη και οι σκοποί και οι στόχοι της ταυτίζονται με τους στόχους που θέτει αυτός. Η μορφή της επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι απλή και συναντάται συχνά.

Για τη σύσταση μιας προσωπικής εμπορικής εταιρίας πρέπει να υπάρχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Ικανότητα των προσώπων που την απαρτίζουν να διενεργούν εμπορικές πράξεις.
2. Επιδίωξη στόχου με συνεισφορά οικονομικών πόρων ή παροχές άλλων εισροών, π.χ. εργασία, υλικά μέσα κτλ.
3. Απόδειξη ύπαρξης της εταιρίας, που σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει ιδιωτικό ή δημόσιο (συμβολαιογραφικό) έγγραφο, δηλ. το Καταστατικό. Το καταστατικό κατατίθεται στο Γραμματέα Πρωτοδικών του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας, αφού φυσικά καταβληθούν τα τέλη στη ΔΟΥ και ληφθεί ο ΑΦΜ. Αφού καταχωρηθεί το καταστατικό σε ειδικό δημόσιο βιβλίο, η εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα.

Οι υποχρεώσεις, τα κέρδη, οι ζημιές εξαρτώνται και δημιουργούνται αποκλειστικά από τον ιδιοκτήτη της. Η συχνή εμφάνιση της ατομικής Επιχείρησης οφείλεται σε πολλούς και διαφόρους λόγους, όπως:

1. Δεν απαιτείται από το νόμο η ύπαρξη ελάχιστου κεφαλαίου εκκίνησης.
2. Δεν υπάρχουν περίπλοκες διατυπώσεις και αυστηροί κανονισμοί για την ίδρυσή της.
3. Υπάρχει άμεσος έλεγχος των λειτουργιών της από τον ιδιοκτήτη.
4. Το κόστος λειτουργίας της είναι ελάχιστο.

Οι ευθύνες του ιδιοκτήτη έναντι των πιστωτών και των προμηθευτών είναι άμεσες και εις ολόκληρο, δηλαδή ευθύνεται τόσο με την εμπορική όσο και με την ατομική του περιουσία. Η λύση της εταιρίας επέρχεται είτε για λόγους που:

A. Αφορούν το νομικό πρόσωπο:

1. Παρέλευση του χρόνου διάρκειας της εταιρίας, ο οποίος καθορίζεται από το καταστατικό. Βέβαια μπορεί να προβλεφτεί και παράταση.
2. Πραγματοποίηση ή αδυναμία πραγματοποίησης του σκοπού της, στην περίπτωση εταιριών που έχουν συσταθεί για συγκεκριμένο σκοπό.
3. Πτώχευση της εταιρίας, που στην περίπτωση της ατομικής εταιρίας είναι πτώχευση του επιχειρηματία.

B. Αφορούν τον επιχειρηματία:

1. Θάνατος του επιχειρηματία
2. Πτώχευση του επιχειρηματία.

◆ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ:

1. Σχετική ελευθερία από κρατικούς ελέγχους και περιορισμούς (εκτός των νόμιμων).
2. Η σχετική πιστοληπτική ικανότητα λόγω της απεριόριστης ευθύνης του ιδιοκτήτη.
3. Η προσωπική επαφή του ιδιοκτήτη με τους πελάτες, προμηθευτές, προσωπικό κτλ.
4. Η ευκινησία στη λήψη αποφάσεων και στην εκμετάλλευση ευκαιριών.
5. Η καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών.
6. Η εύκολη διάλυσή της με τη θέληση και μόνον του ιδιοκτήτη της.

◆ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ:

1. Το περιορισμένο κεφάλαιο.
2. Η αδυναμία προσέγγισης των κεφαλαιαγορών.
3. Η περιορισμένη εξειδίκευση του προσωπικού.
4. Η αδυναμία εφαρμογής σύγχρονων μορφών Οργάνωσης και Διοίκησης.
5. Η απεριόριστη ευθύνη του ιδιοκτήτη της για τις υποχρεώσεις της Επιχείρησης.
6. Ο περιορισμένος χρόνος διάρκειάς της που εξαρτάται από τη διάρκεια ζωής του ιδιοκτήτη.

Ο εταιρικός αυτός τύπος συνιστάται σε μικρές επιχειρήσεις οικογενειακής μορφής, μέσω των οποίων επιδιώκεται η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που στηρίζονται στις ατομικές δεξιότητες και ικανότητες των μελών μιας οικογένειας (π.χ. γαστρονομικές υπηρεσίες, κ.α.).

1.9.2 Προσωπικές Επιχειρήσεις

Οι αναγνωρισμένες από την ελληνική νομοθεσία προσωπικές Εμπορικές εταιρίες είναι η Ο.Ε., η απλή Ε.Ε., η αφανής ή Συμμετοχική, που αποτελεί έναν εντελώς ιδίόρρυθμο τύπο εταιρίας και ο Συνεταιρισμός.

1.9.2.1 Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε.)

Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε.) είναι σύμβαση προσωπικής εταιρίας με σκοπό τη διενέργεια εμπορικών πράξεων υπό εταιρική επωνυμία, η οποία διαμορφώνεται με την προσθήκη ενός ή όλων των ομόρρυθμων εταιρών και το διακριτικό Ο.Ε. Ομόρρυθμη είναι η προσωπική εταιρία, η οποία αποτελείται από δύο ή περισσότερα πρόσωπα, τα οποία ευθύνονται προσωπικά, απεριόριστα και «εις ολόκληρο» για τυχόν χρέη της Επιχείρησης. Επιπλέον υπόκεινται σε προσωπική κράτηση, όταν βρίσκονται σε αδυναμία να εξοφλήσουν τους πιστωτές τους. Με τη λύση της εταιρίας δεν παύει η ευθύνη των εταιρών για τυχόν υπάρχοντα χρέη της εταιρίας. Η Διοίκηση ασκείται από έναν ή πολλούς διαχειριστές που πρέπει να είναι όμως ομόρρυθμοι εταίροι.

Για τη σύσταση μιας Ο.Ε. πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον μέρη (άρθρο 741 ΑΚ), τα οποία υποχρεούνται αμοιβαία στην επιδίωξη κοινού σκοπού. Ο νόμος απαιτεί τη σύνταξη και δημοσίευση του καταστατικού, του οποίου το περιεχόμενο είναι καθορισμένο. Η σύστασή της είναι απλή και αρκεί ένα καταστατικό, το οποίο καταχωρείται στο Ειδικό Μητρώο που τηρείται από τη Γραμματεία του Πρωτοδικείου της έδρας της. Η Ο.Ε. δεν χρειάζεται απαραίτητα συμβολαιογραφικό έγγραφο για τη σύστασή της, αντίθετα αρκεί ένα ιδιωτικό συμφωνητικό. Τη μορφή της Ο.Ε. την προτιμούν κυρίως δύο ή περισσότερα άτομα με εξειδίκευση σε κάποιους κλάδους (π.χ. οικονομολόγοι, λογιστές, νομικοί), προκειμένου να συνενώσουν τις δραστηριότητές τους για την επίτευξη κοινού σκοπού, ενδεχομένως και για την αποφυγή του μεταξύ τους ανταγωνισμού. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με τη συμμετοχή όλων των εταιρών.

Για τη διαδικασία σύστασης απαιτούνται: Προέγκριση επωνυμίας και διακριτικού τίτλου (προαιρετικά), σύνταξη σχεδίου καταστατικού, έλεγχος επωνυμίας, υποβολή δήλωσης καταβολής Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (ΦΣΚ), πληρωμή ταμείου νομικών και ταμείου προνοίας δικηγόρων, άδεια σύστασης και έγκρισης καταστατικού, εγγραφή ως μέλος στο επιμελητήριο, έναρξη εργασιών (λογιστική) και θεώρηση βιβλίων και στοιχείων.

◆ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ Ο.Ε.:

1. Αυξημένη πιστοληπτική ικανότητα λόγω της προσωπικής ευθύνης των εταιρών.
2. Εύκολη σχετικά ίδρυση και λειτουργία της.
3. Δεν απαιτείται ελάχιστο ύψος κεφαλαίου για την ίδρυσή της και το κόστος ίδρυσης είναι σχετικά χαμηλό.
4. Η γνώση των ιδιοκτητών δημιουργεί προϋπόθεση ασφάλειας για τους συναλλασσόμενους με αυτήν.

◆ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ Ο.Ε.:

1. Η προσωπική και απεριόριστη ευθύνη των εταιρών για το σύνολο της περιουσίας τους.
2. Η περιορισμένη διάρκειά της που εξαρτάται από τη διάρκεια ζωής των εταιρών.
3. Η δυσκολία λήψης αποφάσεων και αξιοποίησης των τυχόν ευκαιριών.

4. Η δυσκολία εξεύρεσης μακροχρόνιων και ανταγωνιστικών πηγών κεφαλαίων.
5. Η αδυναμία εισαγωγής σύγχρονων μορφών Οργάνωσης και Διοίκησης.

Είναι ιδανική και κατάλληλη για δραστηριότητες, όπου απαιτείται συνδυασμός ειδικοτήτων και γνώσεων πολλών προσώπων, όπως εταιρίες ιατρών, γραφείων παροχής οικονομολογικών υπηρεσιών κτλ.

1.9.2.2 Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε.)

Ετερόρρυθμη ονομάζεται η εμπορική εταιρία, στην οποία ένας ή περισσότεροι εταίροι ευθύνονται προσωπικά, απεριόριστα και εις ολόκληρο, αποτελούν δηλ. ομόρρυθμους εταίρους που είναι υπεύθυνοι με όλη τους την περιουσία για τα χρέη της εταιρίας και υπόκεινται σε προσωπική κράτηση για τη μη εξόφλησή τους, ενώ ένας ή περισσότεροι εταίροι ευθύνονται περιορισμένα, μέχρι του ποσού της συνεισφοράς τους, είναι δηλ. ετερόρρυθμοι εταίροι. Υπάρχουν δύο ειδών ετερόρρυθμες εταιρίες: Η απλή και η κατά μετοχές.

Η απλή Ε.Ε. είναι η πιο συνηθισμένη μορφή. Στην περίπτωση αυτή υπάρχουν δύο είδη εταίρων: Αυτοί που ευθύνονται προσωπικά απεριόριστα και εις «ολόκληρο» για τις υποχρεώσεις της εταιρίας (ομόρρυθμοι εταίροι), και αυτοί ή αυτοί οι οποίοι είναι απλά οι χρηματοδότες της, δηλ. συμμετέχουν και ευθύνονται μέχρι του ύψους της συμμετοχής τους σε κεφάλαιο ή άλλα στοιχεία (ετερόρρυθμοι εταίροι). Οι τελευταίοι δεν θεωρούνται από το νόμο ως έμποροι αλλά απλά ως χρηματοδότες της. Το όνομά τους δεν συμπεριλαμβάνεται στην επωνυμία της εταιρίας αλλά αναφέρεται ως «Σία» και δεν μπορεί να είναι διαχειριστές της εταιρίας. Η επωνυμία, στην περίπτωση της Ε.Ε. που υπάρχουν δύο ομόρρυθμοι και ένας ετερόρρυθμος εταίρος, γίνεται: «Δ. Αρβανίτης - Γ. Μαντζάρης και Σία Ε.Ε.» (όπου Δ. Αρβανίτης και Γ. Μαντζάρης είναι Ο. Εταίροι). Η Ε.Ε. έχει όλα τα πλεονεκτήματα της Ο.Ε. μαζί με το πλεονέκτημα ότι με την είσοδο του/των ετερόρρυθμων εταίρων αντιμετωπίζει αποτελεσματικά το πρόβλημα της χρηματοδότησης. Τα μειονεκτήματα είναι τα ίδια με αυτά της Ο.Ε. Για τους συναλλασσόμενους όμως υπάρχει το βασικό μειονέκτημα, ότι ειδικά οι κατέχοντες το κεφάλαιο (οι Ε.Ε.), δεν ευθύνονται απεριόριστα και εις ολόκληρο για τα χρέη της εταιρίας, αλλά μόνο μέχρι του ποσού που έχουν συνεισφέρει.

Η κατά μετοχές Ε.Ε. είναι εταιρικός τύπος που συναντάται σπανίως στην πράξη. Στη μορφή αυτή το κεφάλαιο που συνεισφέρουν ο/οι ετερόρρυθμος/οι εταίροι διαιρείται σε μερίδια που παρίστανται με μετοχές, οι οποίες μεταβιβάζονται εύκολα. Έτσι αυτός ο τύπος Ε.Ε. γίνεται μικτός. Ο θάνατος ή η πτώχευση κάποιου ετερόρρυθμου εταίρου δεν συνεπάγεται λύση της Επιχείρησης, εφόσον οι μετοχές μπορούν να μεταβιβασθούν. Αντ' αυτής προτιμάται η Α.Ε.

Για τη διαδικασία σύστασης της Ε.Ε. απαιτούνται τα ίδια δικαιολογητικά με αυτά που ισχύουν για την Ο.Ε.

1.9.2.3 Αφανής ή συμμετοχική εταιρία

Αφανής ή συμμετοχική είναι η εταιρία, στην οποία μόνον ένας συνεταίρος κατόπιν εξουσιοδότησης των υπολοίπων που παραμένουν αφανείς απέναντι σε τρίτους, ασκεί εμπο-

ρική δραστηριότητα ή απλά ενεργεί εμπορικές πράξεις με το δικό του όνομα και όχι ως εκπρόσωπος εταιρίας, η οποία επίσης παραμένει αφανής έναντι τρίτων. Αποτελεί ουσιαστικά μια ενοχική σχέση μεταξύ συνεταιρών. Πρόκειται για ιδίομορφη εταιρία που δημιουργεί εσωτερικές σχέσεις μεταξύ των αφανών συμβαλλομένων, ενώ στους τρίτους είναι άγνωστες, γιατί σε αυτούς εμφανίζεται μόνο ένας (ο εμφανής εταίρος), ο οποίος συναλλάσσεται μαζί τους ως φυσικό πρόσωπο και αναλαμβάνει απέναντί τους όλες τις νόμιμες ευθύνες. Δεν αποτελεί νομικό πρόσωπο και η σύστασή της δεν υπόκειται σε διατυπώσεις. Δεν διαθέτει αρχικό κεφάλαιο, εγκαταστάσεις, έδρα κτλ. και δημιουργείται μόνο όταν δύο ή περισσότερα άτομα συμφωνούν στην εκτέλεση κάποιας εμπορικής πράξης ή έργου (δημόσιο ή ιδιωτικό).

Τα κεφάλαια που τυχόν εισφέρονται από τους εταίρους εξακολουθούν να ανήκουν στους ίδιους. Η ίδρυση και η λύση της εταιρίας γίνεται χωρίς ουσιαστικές διατυπώσεις. Αυτό αποτελεί κίνητρο για τη σύστασή της προκειμένου να γίνει εκμετάλλευση μιας ευκαιρίας. Μια επιπλέον ιδιορρυθμία αυτής της εταιρικής μορφής είναι ότι η λύση της δεν δημιουργεί διαδικασία εκκαθάρισης, αλλά ακολουθεί μόνο διακανονισμός των υποχρεώσεων και απαιτήσεων των εταίρων, χωρίς τη μεσολάβηση εκκαθαριστή.

- ◆ **Το πλεονέκτημά** της είναι ότι πρόσωπα που δεν θέλουν να εμφανισθούν ως μέλη εταιρίας, για διάφορους λόγους, μπορούν να καλύπτονται πίσω από τον εμφανώς συναλλασσόμενο, με τον οποίο συνάπτουν ειδική συμφωνία.
- ◆ **Μειονέκτημά της** είναι ότι κάποτε δημιουργούνται εμπλοκές μεταξύ εμφανούς και αφανών εταίρων, οπότε η αφανής εταιρία εμφανίζεται στην επιφάνεια.

1.9.2.4 Αγροτικοί Συνεταιρισμοί

Οι Συνεταιρισμοί είναι Ν.Π.Ι.Δ. (Περιορισμένης Ευθύνης) και είναι ένας σύνθετος εταιρικός τύπος. Η Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση (Α.Σ.Ο.) είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια των μελών της, την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιοκτητής και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. Ως Α.Σ.Ο. θεωρούνται και οι αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σηροτροφικοί, δασικοί, αγροτουριστικοί, αγροτοβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και άλλοι συνεταιρισμοί, οποιοδήποτε κλάδου της αγροτικής οικονομίας. Στόχος τους είναι η κοινή εκμετάλλευση κάποιων παραγωγικών πόρων ή και η με απολογιστικό τρόπο διαχείριση και εκμετάλλευση προϊόντων οικονομικά ασθενέστερων παραγωγών, προκειμένου να επιτευχθεί σε συλλογικό επίπεδο καλύτερο αποτέλεσμα. Η ιδέα του συνεταιρισμού έχει στη χώρα μας βαθιές ρίζες. Υπήρχαν συνεταιρισμοί κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας (π.χ. ο περίφημος συνεταιρισμός στα Αμπελάκια της Θεσσαλίας για την εκμετάλλευση και τη βαφή των γνωστών κόκκινων νημάτων).

Ο πρώτος συνεταιριστικός νόμος ήταν ο 602/1915, οι βασικές αρχές του οποίου διέπουν και τους σύγχρονους συνεταιριστικούς νόμους. Σύμφωνα με το νόμο αυτό «Συνεταιρισμός είναι η εταιρία, της οποίας τόσο ο αριθμός των συνεταιρών όσο και το ύψος των συνεταιριστικών μερίδων είναι μεταβλητά, και έχει ως σκοπό την οικονομική, ηθική και κοινωνική προαγωγή των συνεταιρών μελών του μέσω της κοινής συνεισφοράς και της

συνεργασίας τους». Εκ του νόμου θεωρείται εμπορική εταιρία και κάνει εμπορικές πράξεις και ως εκ τούτου τηρεί όλα τα εκ του νόμου προβλεπόμενα βιβλία. Ο τελευταίος συνεταιριστικός νόμος είναι ο 2810/2000, με την επωνυμία «Αλέξανδρος Παπαναστασίου».

Για την ίδρυση του Συνεταιρισμού απαιτείται:

♦ Καταστατικό από 7 τουλάχιστον άτομα, τα οποία να ασκούν παρεμφερές επάγγελμα. Μέλη Α.Σ.Ο. μπορεί να γίνουν και νομικά πρόσωπα, που έχουν ως καταστατικό σκοπό τους την άσκηση αγροτικής επιχείρησης. Το καταστατικό του ΑΣ, που υπογράφεται από τα ιδρυτικά μέλη, πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά μεταξύ άλλων και τους παρακάτω όρους:

1. Το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία, την κατοικία ή έδρα των ιδρυτικών μελών.
2. Την επωνυμία, την έδρα και την περιφέρεια του ΑΣ.
3. Το σκοπό και τις δραστηριότητες του ΑΣ.
4. Τις προϋποθέσεις εισόδου, εξόδου και διαγραφής των μελών καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.
5. Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας, τον αριθμό των πρόσθετων υποχρεωτικών και προαιρετικών μεριδίων, που μπορεί να αποκτήσει το μέλος, τον τρόπο καταβολής και τη διαδικασία απόδοσης των μεριδίων.
6. Την έκταση ευθύνης των μελών.
7. Τη σύγκληση, λειτουργία και τις αρμοδιότητες των οργάνων Διοίκησης (ΓΣ, ΔΣ).
8. Τον καθορισμό των ελάχιστων ποσοστών επί των πλεονασμάτων χρήσης για το σχηματισμό αποθεματικών.
9. Τη χρονική διάρκεια του ΑΣ.
10. Τον ορισμό προσωρινής Διοίκησης, για την έγκριση του καταστατικού και το χρόνο σύγκλησης της πρώτης ΓΣ, για την ανάδειξη των οργάνων Διοίκησης.
11. Τους εσωτερικούς ελεγκτές.
12. Τη λύση και εκκαθάριση του ΑΣ.
13. Έγκριση του καταστατικού από το Υπουργείο Γεωργίας, Εργασίας και το αρμόδιο Ειρηνοδικείο της έδρας του Συνεταιρισμού.
14. Καταχώρησή του στο Μητρώο Συνεταιρισμών.

Για τη διαδικασία σύστασης ενός Συνεταιρισμού απαιτούνται: Σύνταξη σχεδίου καταστατικού, προέγκριση επωνυμίας και διακριτικού τίτλου (προαιρετικά), καταβολή γραμματίου προείσπραξης για παράσταση δικηγόρου, σύνταξη και υπογραφή καταστατικού, έλεγχος επωνυμίας και διακριτικού τίτλου, υποβολή δήλωσης καταβολής Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (ΦΣΚ), πληρωμή παραβόλου δημοσίου και ΤΑΠΕΤ, πληρωμή ταμείου νομικών και ταμείου προνοίας δικηγόρων, άδεια σύστασης και έγκρισης καταστατικού, δημοσίευση ανακοίνωσης σύστασης στο ΦΕΚ Α.Ε./Ε.Π.Ε., εγγραφή ως μέλος στο επιμελητήριο, έναρξη εργασιών (λογιστική), θεώρηση βιβλίων και στοιχείων.

Μέλη του συνεταιρισμού δικαιούνται να γίνουν οι ενήλικες που ασκούν το επάγγελμα που ορίζει ο λόγος ύπαρξης του Συνεταιρισμού, αλλά και νομικά πρόσωπα που ασκούν συναφείς δραστηριότητες. Τα όργανα του Συνεταιρισμού είναι:

1. **Η Γενική Συνέλευση (ΓΣ)**, που συνέρχεται όταν είναι τακτική, μια φορά το χρόνο και όταν είναι έκτακτη, όταν το απαιτήσει το ΔΣ ή το Εποπτικό Συμβούλιο ή το 1/5 των μελών του Συνεταιρισμού.
2. **Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ)**, που αποτελείται από 3 τουλάχιστον άτομα (πάντα περιττός αριθμός) που εκλέγονται από τη ΓΣ κάθε τρία χρόνια. Από τα εκλεγμένα πρόσωπα του ΔΣ εκλέγονται ο πρόεδρος και ο ταμίας, που ασκούν εποπτεία στη διαχείριση των οικονομικών του Συνεταιρισμού.
3. **Η Εποπτεία**. Ο Ν. 2810/2000 εισάγει ένα καινοτόμο στοιχείο. Η εποπτεία με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας μπορεί να ανατεθεί σε υπαλλήλους του Υπουργείου Γεωργίας, σε Ορκωτούς Ελεγκτές ή σε Ελεγκτές πτυχιούχους ανώτατων σχολών, που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΠΔ 475/1991, ΦΕΚ 176 Α').
4. Μία καινοτομία του παραπάνω νόμου είναι ο Έλεγχος των Α.Σ.Ο. και ΚΑΣΟ. Για όσες συντρέχουν οι προϋποθέσεις ελέγχου με βάση το Νόμο 2190/1920 και τα άλλα ΠΔ ή Υπουργικές Αποφάσεις, ο έλεγχος διενεργείται από μέλη του ΣΟΕ. Για τις υπόλοιπες Α.Σ.Ο. και ΚΑΣΟ, ο έλεγχος διενεργείται από Ελεγκτές πτυχιούχους ανώτατων σχολών, που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος.

Επτά (7) Συνεταιρισμοί δημιουργούν μια Ένωση Συνεταιρισμών και δύο (2) Ενώσεις μια κεντρική Ένωση. Οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών στην Ελλάδα δημιούργησαν την ΠΑΣΕΓΕΣ, την ΠΑνελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών που είναι και το τριτοβάθμιο όργανό τους.

Οι συνεταιρισμοί, ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητάς τους, διακρίνονται σε:

- ◆ Ανάλογα με τα μέλη τους, σε αστικούς, αγροτικούς, κτηνοτροφικούς κτλ.
- ◆ Ανάλογα με το αντικείμενό τους, σε καταναλωτικούς, παραγωγικούς, πιστωτικούς κτλ.
- ◆ Σε αναγκαστικούς (π.χ. εκμετάλλευσης μιας πλουτοπαραγωγικής πηγής σε ένα χώρο, π.χ. κρόκος Κοζάνης) και σε ελεύθερους.
- ◆ Ανάλογα με την ευθύνη των μελών, σε περιορισμένης και απεριόριστης ευθύνης.

Η ιδιότητα του συνεταίρου αποκτάται με την αποδοχή του καταστατικού και την έγγραφη δήλωση του συνεταίρου. Για την εγγραφή μέλους αποφασίζει το ΔΣ ή η ΓΣ. Η ιδιότητα του μέλους χάνεται:

- ◆ Όταν το ζητά εγγράφως το μέλος
- ◆ Με το θάνατό του
- ◆ Με τη μεταβίβαση της συνεταιριστικής του μερίδας σε άλλο μέλος
- ◆ Με τη διαγραφή του λόγω παράβασης των καταστατικών αρχών.

Διάλυση και εκκαθάριση του Συνεταιρισμού έχουμε:

- ◆ Όταν παρέλθει ο χρόνος λειτουργίας του και δεν ανανεώνεται από τη ΓΣ των μελών του
- ◆ Μετά από απόφαση της ΓΣ
- ◆ Μετά από δικαστική απόφαση για εκκαθάρισή του
- ◆ Μετά από πτώχευση
- ◆ Μετά από συγχώνευση και δημιουργία άλλου συνεταιρισμού.

1.9.2.5 Ομάδες Παραγωγών

Μετά την ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) λειτουργούν οι λεγόμενες Ομάδες Παραγωγών με βάση τον Κανονισμό 1035/72 ΕΟΚ, των οποίων ο σημαντικότερος ρόλος είναι η άσκηση της παρεμβατικής πολιτικής της Ε.Ε. στο θέμα των αγροτικών προϊόντων. Ως γνωστόν, η Ε.Ε. διαθέτει Κοινές Αγροτικές Πολιτικές (ΚΑΠ) για όλα σχεδόν τα αγροτικά προϊόντα. Όταν η παραγωγή ενός προϊόντος ξεπερνά τη ζήτηση και η τιμή του πέσει κάτω από ένα όριο (τιμή παρέμβασης ή απόσυρσης), κινητοποιείται ο Μηχανισμός Παρέμβασης ή Απόσυρσης προκειμένου να μη μειωθεί παραπέρα η αγοραία τιμή των προϊόντων. Αυτή τη λειτουργία της απόσυρσης των πλεονασμάτων και της καταστροφής τους στις χωματερές ή τη διατήρησή τους σε χώρους συντήρησης για να διατεθούν αργότερα, όταν ομαλοποιηθεί η αγορά, την αναλαμβάνει η Ομάδα Παραγωγών σε συνεργασία με τα όργανα της Πολιτείας (Διευθύνσεις Γεωργίας κτλ.).

Οι Ποσότητες που καταστρέφονται, αποζημιώνονται με την τιμή παρέμβασης (Απόσυρσης) που ορίζει κάθε χρόνο η Ε.Ε. και για κάθε ένα προϊόν ξεχωριστά.

1.9.3 Κεφαλαιουχικές εταιρίες

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν η Ανώνυμη Εταιρία και η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης. Το κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ότι στη μορφή αυτή τον κύριο λόγο στη διαμόρφωση πλειοψηφιών στη Διοίκηση δεν παίζουν τα πρόσωπα, αλλά οι πλειοψηφίες των μετοχικών ή εταιρικών κεφαλαίων. Αυτό σημαίνει ότι στις επιχειρήσεις αυτές ο κυρίαρχος του παιχνιδιού είναι ο κύριος μέτοχος, αυτός δηλ. που κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου.

1.9.3.1 Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.)

Η Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.) είναι η κατεξοχήν κεφαλαιουχική εταιρία. Κάθε Α.Ε. είναι εμπορική εταιρία, ακόμη και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση. Έχει νομική προσωπικότητα και θεωρείται από το νόμο ως καθαρά εμπορική επιχείρηση. Το Κεφάλαιο της διαιρείται σε ισόποσα και μεταβιβάσιμα μερίδια, τις Μετοχές, και ο κάτοχος της μετοχής ο οποίος ονομάζεται «Μέτοχος», ευθύνεται μέχρι του ποσού της συνεισφοράς του. Στην Ελλάδα δημιουργήθηκε με τον Κωδικοποιημένο Νόμο 2190/1920, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μετά την προσαρμογή του στα ισχύοντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα Π.Δ.409/1986 και 498/1987 και το Ν. 2840/2000.

Για τη σύστασή της απαιτείται ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο ύψους 60.000 ΕΥΡΩ, αλλά και συμβολαιογραφικό έγγραφο (καταστατικό), το οποίο πρέπει να εγκριθεί από το Υπουργό

γείο Εμπορίου ή από την αρμόδια Νομαρχία (Δ/ση Εμπορίου), να καταχωρηθεί στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών (ΜΑΕ), όπου γίνεται προληπτικός έλεγχος νομιμότητας και να δημοσιευθεί στο «Δελτίο Α.Ε. και Ε.Π.Ε. του Φύλλου της Εφημερίδος της Κυβέρνησης». Για τις ήδη λειτουργούσες Α.Ε. προβλέπεται η δυνατότητα συνέχισης της λειτουργίας τους με κεφάλαιο χαμηλότερο κατά 2,5% (δηλ. 58.500 ΕΥΡΩ).

Το καταστατικό της Α.Ε. πρέπει οπωσδήποτε να περιέχει διατάξεις που να αναφέρονται:

1. Στην εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρίας.
2. Στην έδρα της εταιρίας.
3. Στη διάρκειά της.
4. Στο ύψος και τον τρόπο καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου.
5. Στο είδος των μετοχών, καθώς και στον αριθμό, την ονομαστική αξία και την έκδοσή τους.
6. Στον αριθμό των μετοχών κάθε κατηγορίας, εάν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών.
7. Στη δυνατότητα μετατροπής των ανώνυμων μετοχών σε ονομαστικές ή των ονομαστικών σε ανώνυμες.
8. Στη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του ΔΣ.
9. Στη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των ΓΣ.
10. Στους Ελεγκτές.
11. Στα δικαιώματα των μετόχων.
12. Στον Ισολογισμό και τη διάθεση των κερδών.
13. Στη λύση της εταιρίας και την εκκαθάριση της περιουσίας της.
14. Το καταστατικό της Α.Ε. πρέπει να αναφέρει επίσης τα ατομικά στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων που υπέγραψαν το καταστατικό, αλλά και το συνολικό ποσό που δαπανήθηκε (κατά προσέγγιση) για τη σύσταση της εταιρίας.

Κατά τη διαδικασία σύστασης της Α.Ε. απαιτούνται: Σύνταξη σχεδίου καταστατικού, προέγκριση επωνυμίας και διακριτικού τίτλου (προαιρετικά), καταβολή γραμματίου προείσπραξης για παράσταση δικηγόρου, σύνταξη και υπογραφή καταστατικού, έλεγχος επωνυμίας και διακριτικού τίτλου, υποβολή δήλωσης καταβολής Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (ΦΣΚ), πληρωμή παραβόλου δημοσίου και ΤΑΠΕΤ, πληρωμή επιτροπής ανταγωνισμού, άδεια σύστασης και έγκριση καταστατικού, τροποποίηση καταστατικού σύμφωνα με τις υποδείξεις της διοικητικής αρχής, δημοσίευση ανακοίνωσης σύστασης στο ΦΕΚ Α.Ε./Ε.Π.Ε., έναρξη εργασιών (λογιστική), θεώρηση βιβλίων και στοιχείων, εγγραφή ως μέλος στο επιμελητήριο, πρώτο ΔΣ της Α.Ε.

Οι μετοχές της Α.Ε. διακρίνονται σε:

- ◆ **Ανώνυμες** που μεταβιβάζονται με παράδοση.
- ◆ **Ονομαστικές** που αν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών μεταβιβάζονται με εγγραφή στο ειδικό Βιβλίο των Μετόχων και από αυτό μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση μπροστά στο χρηματιστή και εγγραφή στο Βιβλίο των μετόχων.

- ◆ **Προνομιούχες** μετά ψήφου που έχουν δικαίωμα απόληψης του πρώτου μερίσματος 6% πριν από τις κοινές μετοχές και «άνευ ψήφου» που επιπλέον παίρνουν ορισμένο τόκο, εφόσον φυσικά δεν υπάρχουν ή δεν επαρκούν τα κέρδη.

Τα όργανα της Α.Ε. είναι:

- ◆ **Η Γενική Συνέλευση (ΓΣ):** Είναι η **τακτική**, που συνέρχεται κάθε χρόνο υποχρεωτικά, το αργότερο 6 μήνες μετά τη λήξη της εταιρικής χρήσης, εγκρίνει τον Ισολογισμό και τις άλλες οικονομικές λειτουργίες και εκλέγει το ΔΣ, η **έκτακτη**, που συγκαλείται από το ΔΣ ή αν ζητηθεί από μετόχους που εκπροσωπούν το 1/2 του κεφαλαίου που καταβλήθηκε και η **καταστατική**, που με αυξημένη πλειοψηφία έχει τη δυνατότητα να τροποποιεί το καταστατικό.
- ◆ **Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ)** που διαχειρίζεται τις υποθέσεις της Α.Ε. και την εκπροσωπεί, στο οποίο μπορούν να συμμετέχουν και μη μέτοχοι και το οποίο αναθέτει ειδικές αρμοδιότητες στον Πρόεδρο και τον/τους Διευθυντές που στην πράξη ασκούν την ανώτατη διοίκηση της Α.Ε.
- ◆ **Οι εσωτερικοί Ελεγκτές**, που εκλέγονται επίσης από την τακτική ΓΣ. Τον έλεγχο των Α.Ε. που πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις ή οι μετοχές τους είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, πραγματοποιούν **Ορκωτοί Ελεγκτές** με ειδικές γνώσεις και αυξημένο κύρος.

Για κάθε ετήσια χρήση καταρτίζεται ο **Ισολογισμός** και ο λογαριασμός «**Αποτελέσματα Χρήσης**», Πίνακας διάθεσης κερδών καθώς και προσάρτημα με την Έκθεση των Ελεγκτών και την Έκθεση του ΔΣ. Οι Ισολογισμοί πρέπει να δημοσιεύονται στον ημερήσιο τύπο ακολουθώντας τον κανόνα της δημοσιότητας.

Τα καθαρά κέρδη των Α.Ε. μπορούν να διανέμονται, αφού πρώτα παρακρατηθεί το 1/20 ετησίως για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού έως ότου αυτό φθάσει το 1/3 του μετοχικού κεφαλαίου. Τουλάχιστον 6% επί του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου διανέμεται στους μετόχους ως **μέρισμα**, εφόσον φυσικά υπάρχουν κέρδη.

◆ Πλεονεκτήματα της Α.Ε.:

1. Η περιορισμένη ευθύνη των μετόχων για τα χρέη της Α.Ε. μέχρι του ποσού της εισφοράς τους.
2. Η ευκολία έκδοσης μετοχών και η σχετικά εύκολη μεταβίβασή τους (ειδικά των ανωνύμων).
3. Η αόριστη διάρκεια ζωής της εταιρίας, η οποία συνεχίζεται και μετά το θάνατο των φυσικών προσώπων μετόχων της.
4. Η μεγάλη δανειοληπτική ικανότητά της για μεγάλο χρόνο με σχετικά διαπραγματεύσιμο επιτόκιο.
5. Η εύκολη είσοδος μετόχων και η διεύρυνσή της με έκδοση νέων μετοχών.
6. Η δυνατότητα χρησιμοποίησης νέας τεχνολογίας λόγω μεγέθους και η επίτευξη κλίμακας παραγωγής.

7. Η δυνατότητα χρησιμοποίησης εξειδικευμένου προσωπικού και μεθόδων Management, Marketing κτλ.
8. Η άντληση φθηνού χρήματος, εάν η Α.Ε. είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών.

◆ **Μειονεκτήματα της Α.Ε.:**

1. Οι δυσκολίες για την ίδρυσή της (ιδιαίτερες γραφειοκρατικές διατυπώσεις, δημοσιεύσεις).
2. Το σχετικά υψηλό κόστος σύστασης και λειτουργίας της.
3. Η σχετικά ανελαστική προσαρμογή της στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες παραγωγής και περιβάλλοντος και η δυσκολία μετακίνησής της.
4. Η δυσκινησία στη λήψη αποφάσεων, ειδικά όταν απαρτίζεται από πολλούς μικρομετόχους και πρέπει να ληφθούν επείγοντα μέτρα.
5. Η μεγάλη και διπλή φορολογία των κερδών (και ως νομικό και ως φυσικά πρόσωπα).
6. Ο μεγάλος έλεγχος και οι περιορισμοί στη συγχώνευση με άλλες εταιρίες (για την αποφυγή δημιουργίας μονοπωλίων).
7. Η χρησιμοποίηση αυτής της εταιρικής μορφής για κάλυψη παράνομων δραστηριοτήτων.

1.9.3.2 Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Η Ε.Π.Ε. είναι εμπορική εταιρία και αποτελεί ενδιάμεσο τύπο μεταξύ κεφαλαιουχικών και προσωπικών εταιριών. Η εισαγωγή αυτού του νομικού τύπου της εταιρίας έγινε στη χώρα μας με το Ν. 3190/55.

Για τη σύστασή της απαιτείται ένα κατώτερο όριο κεφαλαίου που σήμερα είναι 18.000 ΕΥΡΩ, ολοσχερώς καταβεβλημένο, το οποίο είναι χωρισμένο σε εταιρικά μερίδια (και όχι μετοχές) η αξία (ονομαστική) των οποίων δεν μπορεί να είναι κατώτερη των 30 ΕΥΡΩ, ή πολλαπλάσιά του (60, 90 κτλ.). Οι εταίροι της Ε.Π.Ε. δεν ευθύνονται προσωπικά για τις υποχρεώσεις της εταιρίας, αλλά μέχρι του ποσού της εισφοράς τους και την ευθύνη την αναλαμβάνει η εταιρία με την περιουσία της (αν διαθέτει). Αυτό είναι και το κύριο κοινό στοιχείο μεταξύ Ε.Π.Ε. και Α.Ε. Η διαφορά της είναι ότι τα μερίδια στην Α.Ε. παρίστανται με μετοχές (αξιογράφα) ενώ στην Ε.Π.Ε. με εταιρικά μερίδια. Για το λόγο αυτό και η μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων είναι δυσκολότερη από ό,τι των μετοχών.

Στην Ε.Π.Ε. σημαντικό ρόλο εκτός από το κεφάλαιο παίζει και η προσωπικότητα των εταίρων. Ο τύπος της Ε.Π.Ε. εξυπηρετεί τις ανάγκες επιχειρήσεων μικρού μεγέθους και παρουσιάζει συνδυασμό των πλεονεκτημάτων των κεφαλαιουχικών εταιριών χωρίς να έχει τα μειονεκτήματά τους. Έτσι η δυσκολία άντλησης κεφαλαίων περιορίζεται καθώς περιορίζονται και οι ευθύνες των εταίρων προς τους τρίτους (όπως στις Ο.Ε., Ε.Ε. για τους Ο.Ε.).

Για τη σύσταση της Ε.Π.Ε. απαιτούνται:

◆ **Το καταστατικό** που συντάσσεται ενώπιον συμβολαιογράφου και περιέχει:

1. Ονοματεπώνυμο, επάγγελμα, κατοικία, ιθαγένεια των εταίρων.

2. Την εταιρική επωνυμία, π.χ. «Γ & Ν Τρόφιμα Ε.Π.Ε.».
3. Την έδρα και το σκοπό της εταιρίας.
4. Το κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. και τη βεβαίωση των ιδρυτών ότι έχει καταβληθεί το μισό τουλάχιστον σε μετρητά.
5. Για τις εισφορές σε είδος πρέπει να αναφέρονται ποιες είναι, η αξία τους, το όνομα του εταίρου που τις εισέφερε καθώς και το σύνολο των εισφορών σε είδος.
6. Τη διάρκεια ζωής της εταιρίας.
7. Τις ιδιαίτερες συμφωνίες μεταξύ των εταίρων.

◆ Κατάθεση του καταστατικού στο **Πρωτοδικείο της έδρας** της Ε.Π.Ε.

◆ **Δημοσίευση περίληψης του Καταστατικού στο ΦΕΚ, φύλλο Α.Ε. και Ε.Π.Ε.**

Τα κύρια όργανα της Ε.Π.Ε. είναι:

1. Η **Γενική Συνέλευση** των εταίρων, η οποία όταν είναι τακτική, συγκαλείται κάθε χρόνο, μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη της εταιρικής χρήσης, και όταν είναι έκτακτη, συγκαλείται μετά από αίτηση των διαχειριστών ή αυξημένης πλειοψηφίας των εταίρων.
2. Ο ή οι **διαχειριστές**, που είναι οι εκπρόσωποι της Ε.Π.Ε. μεταξύ των Γεν. συνελεύσεων.

Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου της Ε.Π.Ε. μπορεί να πραγματοποιηθεί με:

- ◆ Έκδοση νέων εταιρικών μεριδίων.
- ◆ Αύξηση της ονομαστικής αξίας των παλαιών μεριδίων.
- ◆ Κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών ή ανατίμηση των πάγιων περιουσιακών στοιχείων.
- ◆ Συγχώνευση με άλλες εταιρίες.

Αυτή η αύξηση γίνεται με τροποποίηση του καταστατικού και με την τήρηση των όρων που προβλέπει το καταστατικό της ίδρυσής της. Μείωση του κεφαλαίου της Ε.Π.Ε. γίνεται υποχρεωτικά αν εξέλθει κάποιος εταίρος από την εταιρία ή αν απολεσθεί τουλάχιστον το 1/2 του εταιρικού κεφαλαίου. Για τη μείωση τηρείται η ίδια διαδικασία όπως και για την αύξηση. Η λύση της εταιρίας γίνεται για λόγους που προβλέπονται από το νόμο και το καταστατικό. Ακολουθεί η εκκαθάριση και η διανομή. Όπως και η Α.Ε. έτσι και η Ε.Π.Ε. είναι υποχρεωμένη να δημοσιοποιεί τον Ισολογισμό της στον τύπο.

◆ **Πλεονεκτήματα της Ε.Π.Ε.:** 1) Η περιορισμένη ευθύνη των εταίρων μέχρι του ποσού της συνεισφοράς τους, 2) Η σχετική ευελιξία της στις αποφάσεις 3) Το σχετικά χαμηλό κεφάλαιο για την ίδρυσή της.

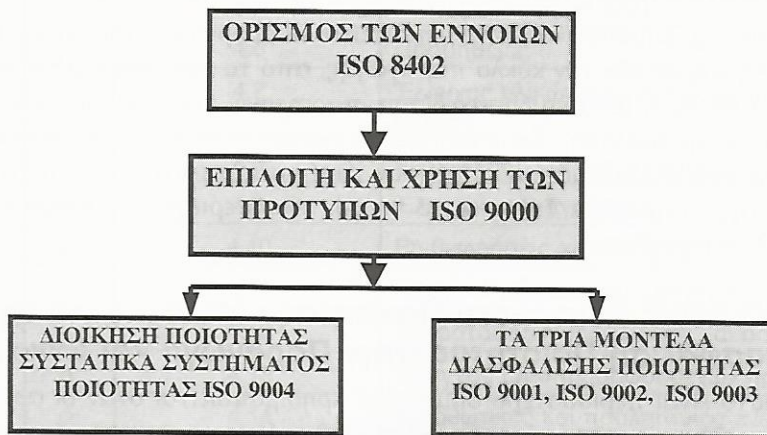
◆ **Μειονεκτήματα της Ε.Π.Ε.:** 1) Η μικρή πιστοληπτική της ικανότητα λόγω της περιορισμένης ευθύνης των εταίρων και του μικρού κεφαλαίου ίδρυσης, 2) Οι πολλές διατυπώσεις για την ίδρυση και λειτουργία της, 3) Η επιφυλακτικότητα στις σχέσεις των τρίτων με αυτήν λόγω περιορισμένου μεγέθους ευθύνης των εταίρων.

5.21 Παρουσίαση των προτύπων της σειράς ISO 9000

Η δομή της εφαρμογής των προτύπων της σειράς ISO 9000 παρουσιάζεται στο παρακάτω σχήμα, στο οποίο παρουσιάζεται το διάγραμμα που δημιουργήθηκε από το Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (ISO, International Standards Organization).

Διάγραμμα 14: Συστήματα διασφάλισης ποιότητας κατά ISO 9000

Το πρότυπο 8402 περιέχει το λεξιλόγιο και τους ορισμούς όλων των όρων που χρησιμοποιούνται στα παραπάνω συστήματα ποιότητας. Η σειρά ISO 9000 περιέχει πρότυπα με γενικές και όχι εξειδικευμένες οδηγίες. Αυτά τα πρότυπα ασχολούνται με τη δομή, τις διαδικασίες, τις απαιτήσεις και τα στοιχεία των συστημάτων Διοίκησης/Διασφάλισης ποιότητας.

5.21.1 ISO 9000: Προδιαγραφές Διοίκησης Ποιότητας και Διασφάλισης Ποιότητας: Οδηγίες για επιλογή και χρήση

Αυτό το πρότυπο περιέχει μια γενική εισαγωγή, ένα πακέτο ορισμών που προέρχονται από το πρότυπο ISO 8402, τον ορισμό της συμβατικής και της μη συμβατικής κατάστασης, τους τύπους των άλλων προτύπων (9001-9004), την προσυμβολιακή αξιολόγηση, οδηγίες για τη δημιουργία και επανεξέταση των συμβολαίων και μια αναφορική λίστα των στοιχείων του συστήματος ποιότητας.

Ακόμη περιέχει τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές για το πώς μπορεί να τεθεί σε λειτουργία ένα σύστημα διασφάλισης ποιότητας. Παρουσιάζει τη σχέση μεταξύ των διαφορετικών εννοιών της ποιότητας και αποσαφηνίζει τους όρους που πρέπει να πληρούνται για τη χρήση των μοντέλων ISO 9001, ISO 9002 και ISO 9003. Εισάγει την έννοια των βαθμίδων που σχετίζονται με την επάρκεια του συστήματος ποιότητας και τη συμμόρφωση του προϊόντος ή της υπηρεσίας στις δεδομένες προδιαγραφές.

5.21.2 ISO 9001: Συστήματα Ποιότητας: Μοντέλο για τη διασφάλιση της ποιότητας στο σχεδιασμό - ανάπτυξη, Παραγωγή, Εγκατάσταση και Εξυπηρέτηση (Υπηρεσίες)

Το μοντέλο αυτό χρησιμοποιείται όταν απαιτείται συμμόρφωση του προμηθευτή σε δεδομένες απαιτήσεις σε όλο τον κύκλο παραγωγής, από το σχεδιασμό μέχρι την εξυπηρέτηση μετά την πώληση (ανάπτυξη, σχεδίαση, παραγωγή, εγκατάσταση και τρόπος εξυπηρέτησης μετά την πώληση). Χρησιμοποιείται κυρίως όταν το συμβόλαιο απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή στο σχεδιασμό και υπάρχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις στην απόδοση του προϊόντος ή της υπηρεσίας. Τέλος αυτό το μοντέλο περιέχει τις πλήρεις απαιτήσεις όλων των άλλων μοντέλων.

5.21.3 ISO 9002: Συστήματα Ποιότητας - Μοντέλο για τη Διασφάλιση Ποιότητας στην Παραγωγή και Εγκατάσταση

Το μοντέλο αυτό είναι περισσότερο συμπαγές. Χρησιμοποιείται όταν οι απαιτήσεις που αφορούν τα προϊόντα εκφράζονται σε σχέση με ένα ήδη κατασκευασμένο σχέδιο ή προδιαγραφή. Απαιτεί να παρουσιάζονται οι ικανότητες του προμηθευτή μόνο σε ό,τι αφορά την παραγωγή και την εγκατάσταση. Όλα τα στοιχεία του συστήματος ποιότητας που υπάρχουν στο ISO 9004, υπάρχουν και εδώ, αλλά σε λιγότερο αυστηρή μορφή.

5.21.4 ISO 9003: Συστήματα Ποιότητας - Μοντέλο για τη Διασφάλιση Ποιότητας στην τελική Επιθεώρηση και Δοκιμή

Το μοντέλο αυτό εφαρμόζεται σε περιπτώσεις όπου μπορούν να παρουσιαστούν ικανοποιητικά οι ικανότητες του προμηθευτή στην επιθεώρηση και τον έλεγχο του τελικού προϊόντος. Σε αυτό περιέχεται μόνο ένας μικρός αριθμός από τα ποιοτικά στοιχεία του μοντέλου ISO 9004 και σε χαμηλότερα επίπεδα αυστηρότητας σε σύγκριση με το προηγούμενο μοντέλο. Αφορά ως επί το πλείστον τη διασφάλιση της ποιότητας των διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα στο εργαστήριο ποιοτικού ελέγχου της επιχείρησης.

5.21.5 ISO 9004: Διοίκηση Ποιότητας και στοιχεία Συστήματος Ποιότητας: Κατευθυντήριες γραμμές

Αυτό το μοντέλο αποτελείται από ένα πακέτο με 90 Στοιχεία Συστήματος Ποιότητας, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός συστήματος ποιότητας.

Πίνακας 28: Συγκριτική κατάσταση παραγράφων των προτύπων ISO 9000

Απαιτήσεις			Οδηγός Εφαρμογής	Τίτλος παραγράφου στο ISO 9001
ISO 9001	ISO 9002	ISO 9003		
.	.	O	4.1	Αναθεώρηση Διοίκησης
.	.	O	4.2	Σύστημα ποιότητας
.	.	.	4.3	Εντολή παραγγελίας πελατών
.	x	X	4.4	Έλεγχος σχεδιασμού
.	.	.	4.5	Έλεγχος εντύπων ΣΔΠ
.	.	X	4.6	Προμήθειες
.	.	.	4.7	Έλεγχος υλικών προμηθευόμενων από τον πελάτη
.	.	O	4.8	Αναγνώριση και ιχνηλασιμότητα προϊόντος
.	.	x	4.9	Έλεγχος παραγωγής
.	.	o	4.10	Επιθεωρήσεις και δοκιμές
.	.	.	4.11	Έλεγχος εξοπλισμού, μετρήσεων και δοκιμών
.	.	.	4.12	Κατάσταση επιθεωρήσεων και δοκιμών
.	.	o	4.13	Έλεγχος μη συμμορφούμενων προϊόντων
.	.	o	4.14	Διορθωτικές και προληπτικές ενέργειες
.	.	.	4.15	Διακίνηση, αποθήκευση, συσκευασία και διανομή
.	.	o	4.16	Αρχεία-έγγραφα ποιότητας
.	.	o	4.17	Εσωτερικοί έλεγχοι ποιότητας
.	.	o	4.18	Εκπαίδευση
.	.	x	4.19	Εξυπηρέτηση πελατών
.	.	o	4.20	Στατιστικές τεχνικές

Σύμβολα: . Αυστηρή απαίτηση
 o Απαίτηση λιγότερο αυστηρή απ' ό,τι στα ISO 9001 και 9002
 x Μη υπαρκτή απαίτηση

5.22 Μεθοδολογία ανάπτυξης Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας κατά ISO 9002

Η ανάπτυξη και πιστοποίηση του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (ΣΔΠ) πραγματοποιείται σε τέσσερις φάσεις. Η πρώτη έχει να κάνει με την επιθεώρηση της επιχείρησης και την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης. Η δεύτερη φάση επικεντρώνεται στο Σχεδιασμό και την Ανάπτυξη του ΣΔΠ ως προς το ISO 9001 ή 2, ενώ κατά τη διάρκεια της τρίτης φάσης εφαρμόζεται το ΣΔΠ και παρακολουθείται η εξέλιξη του μέσω οργανωμένων εσωτερικών ελέγχων και επιθεωρήσεων. Η τέταρτη φάση αφορά την πιστοποίηση του ΣΔΠ.

Παρακάτω θα παρουσιάσουμε αναλυτικότερα το συνολικό έργο του Σχεδιασμού, Ανάπτυξης και Εφαρμογής του ΣΔΠ, το οποίο περιλαμβάνει τις επόμενες εργασίες.

5.22.1 Φάση 1: Επιθεώρηση της επιχείρησης και καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης

Στη φάση αυτή διενεργείται μια λεπτομερής επιθεώρηση όλων των υπό εφαρμογή διαδικασιών και εντύπων της επιχείρησης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ISO 9001 ή 2 και της επεξηγηματικής προδιαγραφής ISO 9004.

Για την πραγματοποίηση αυτής της εργασίας, η Διοίκηση της επιχείρησης συμπληρώνει συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, το οποίο στη συνέχεια αξιολογείται, συλλέγεται όλο το έντυπο υλικό που χρησιμοποιείται στην επιχείρηση και προγραμματίζονται συνεντεύξεις με το διοικητικό προσωπικό, με απώτερο στόχο τη συλλογή στοιχείων και πληροφοριών που αποτελούν τη βάση για τη συγγραφή των οργανωτικών και λειτουργικών διαδικασιών του υπό ανάπτυξη ΣΔΠ. Αυτά τα ΣΔΠ θα αποτελέσουν εκείνες τις διαδικασίες που με την εφαρμογή τους η επιχείρηση θα βελτιώσει ποιοτικά τα παραγόμενα προϊόντα και υπηρεσίες της.

Η παρούσα διοικητική και οργανωτική δομή της επιχείρησης αποτελεί ιδιαίτερο σημείο μελέτης για την αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση των πόρων της, με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας.

Σε πρώτη φάση συγγράφεται σε επίσημο κείμενο η επονομαζόμενη Αναφορά Επιθεώρησης, όπου αναφέρεται αναλυτικά η παρούσα κατάσταση της επιχείρησης σε αντιπαράθεση με τις απαιτήσεις του ISO 9001 ή 2, και η οποία θα περιέχει τα παρακάτω στοιχεία (η λεγόμενη συγκριτική ανάλυση):

- ◆ Απαιτήσεις των προδιαγραφών ISO 9001 ή 2,
- ◆ Η υφιστάμενη κατάσταση της επιχείρησης
- ◆ Οι απαιτούμενες ενέργειες για συμμόρφωση της επιχείρησης με τις προδιαγραφές ISO 9001 ή 2. Αναφορά σε κάθε ενότητα των προδιαγραφών ξεχωριστά.
- ◆ Περιγραφή του απαιτούμενου επιπρόσθετου εξοπλισμού, εάν και αφού αυτός είναι απαραίτητος, αλλά και των ανθρωπογενών πόρων.
- ◆ Χάραξη χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου και καθορισμός εργασιών, αρμοδιοτήτων, υπευθυνοτήτων και ελεγκτών.

5.22.2 Φάση 2: Σχεδιασμός και ανάπτυξη ΣΔΠ ως προς το ISO 9001-2

Για να υλοποιηθούν ενέργειες, οι οποίες διαμορφώθηκαν στην πρώτη φάση ως προς τη συμμόρφωση προς το πρότυπο του ISO 9001 ή 2, θα πρέπει να μελετηθούν τα παρακάτω τμήματα ή/και στοιχεία της επιχείρησης:

- ◆ **Οργάνωση:** Μελετώνται οι ευθύνες, οι αρμοδιότητες και οι σχέσεις όλου του προσωπικού σύμφωνα με τις ανάγκες της επιχείρησης. Διατυπώνεται η πολιτική ποιότητας και δημιουργείται διοικητικό οργανόγραμμα.
- ◆ **Σύστημα ποιότητας:** Δημιουργείται τεκμηριωμένο ΣΔΠ που επιβεβαιώνει τη συμμόρφωση των παραγόμενων με τις τεχνικές προδιαγραφές (απαιτήσεις) της επιχείρησης. Περιλαμβάνει γραπτές οργανωτικές και λειτουργικές διαδικασίες, έντυπα και οδηγίες εργασίας, καθώς και Εγχειρίδιο Διασφάλισης Ποιότητας.
- ◆ **Ανασκόπηση συμβάσεων:** Εξετάζεται η υφιστάμενη πολιτική και χαράσσεται πολιτική αναθεώρησης συμβάσεων, συμβολαίων και άλλων έγγραφων συμφωνιών.
- ◆ **Έλεγχος σχεδιασμού:** Ο σχεδιασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι υπό έλεγχο, ακολουθώντας καθορισμένη, κατάλληλα τεκμηριωμένη διαδικασία.
- ◆ **Έλεγχος εγγράφων:** Διαμορφώνεται πολιτική όπου καθορίζονται και εφαρμόζονται διαδικασίες για τον έλεγχο εγγράφων του ΣΔΠ (έκδοση νέων εντύπων, τροποποιήσεις και προσαρμογές, διακίνηση, απόσυρση και καταστροφή τους).
- ◆ **Προμήθειες:** Οι προμηθευόμενες ύλες, ηλεκτρολογικός, μηχανολογικός εξοπλισμός, ο γενικός εξοπλισμός, η λογισμική υποστήριξη καθώς και υπηρεσίες ή ειδικές διεργασίες πρέπει να συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της επιχείρησης.
- ◆ **Προϊόντα προμηθευόμενα από τον πελάτη:** Σε περίπτωση που ο πελάτης προμηθεύει στην επιχείρηση προϊόντα ή υπηρεσίες που ενσωματώνονται στο τελικό προϊόν, η επιχείρηση υποχρεούται να τηρεί λεπτομερή αρχεία, τα οποία να χαρακτηρίζονται τόσο από ποσοτικά, όσο και από ποιοτικά χαρακτηριστικά που τα διακρίνουν, καθώς επίσης και να τηρεί συγκεκριμένες διαδικασίες ελέγχου, χειρισμού. Οποιαδήποτε απώλεια, φθορά ή μη συμμόρφωση καταγράφεται και αναφέρεται έγκαιρα στον πελάτη.
- ◆ **Ταυτοποίηση και ιχνηλασιμότητα των παραγόμενων προϊόντων:** Για τον πληρέστερο έλεγχο των τελικών προϊόντων διατυπώνονται και τεκμηριώνονται διαδικασίες για την άμεση αναγνώριση αυτών σε όλες τις φάσεις προγραμματισμού και εκτέλεσής τους.
- ◆ **Έλεγχος παραγωγικής διαδικασίας:** Θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι παραγωγικές διαδικασίες εκτελούνται κάτω από πλήρως ελεγχόμενες συνθήκες.
- ◆ **Επιθεώρηση και Έλεγχος:** Μελετώνται οι ανάγκες της επιχείρησης για επιθεωρήσεις και δομές των διαδικασιών της, ώστε να εξασφαλιστεί σε απόλυτο βαθμό η απόλυτη συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις της επιχείρησης και του πελάτη.
- ◆ **Εξοπλισμός επιθεωρήσεων, μετρήσεων και δοκιμών:** Αναπτύσσονται διαδικασίες και έντυπα, ώστε όλα τα όργανα μετρήσεων, επιθεωρήσεων και δοκιμών να ελέγχο-

νται, να βαθμολογούνται και να διατηρούνται σε κατάλληλες περιβαλλοντικές συνθήκες. Στόχος όλων αυτών είναι να χρησιμοποιούνται τα όργανα αυτά με τέτοιο τρόπο, ώστε το περιθώριο και η πιθανότητα λάθους να είναι γνωστά και αποδεκτά ως προς το είδος της διενεργούμενης μέτρησης.

- ◆ **Κατάσταση επιθεώρησης και ελέγχου:** Η κατάσταση επιθεώρησης και ελέγχου των στοιχείων που απαρτίζουν το ΣΔΠ, πρέπει να διαπιστώνεται με τη χρήση της επίσημης σήμανσης, των επιγραφών, των δελτίων, της διαδρομής, των αρχείων επιθεώρησης, της φυσικής τοποθεσίας ή άλλων κατάλληλων μέσων.
- ◆ **Έλεγχος μη συμμορφούμενων προϊόντων:** Τεκμηριώνονται οι διαδικασίες εκείνες, οι οποίες επιβεβαιώνουν ότι διαδικασίες που δεν συμμορφώνονται με τις απαιτούμενες προδιαγραφές, ελέγχονται επαρκώς. Ο έλεγχος περιλαμβάνει αναγνώριση και καταγραφή, καθώς και προτεινόμενες διορθωτικές ενέργειες.
- ◆ **Διορθωτικές ενέργειες:** Έπειτα από λεπτομερή μελέτη των αναγκών της επιχείρησης, αναπτύσσονται ειδικές διεργασίες και έντυπα, η εφαρμογή των οποίων εξασφαλίζει ότι στην περίπτωση αστοχίας, σφάλματος, μη συμμόρφωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών και παραπόνων πελατών εξετάζονται λεπτομερώς τα αίτια και ορίζονται διορθωτικές διαδικασίες, προληπτικές ενέργειες, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η εξάλειψη του προβλήματος και η πρόληψη για τυχόν επανάληψή του.
- ◆ **Διακίνηση, αποθήκευση, συσκευασία και διανομή:** Πραγματοποιείται λεπτομερής μελέτη μεταχείρισης, διακίνησης, αποθήκευσης και διανομής των υλικών και προϊόντων της επιχείρησης.
- ◆ **Έλεγχος αρχείων ποιότητας:** Συντάσσονται οι απαραίτητες διαδικασίες για την αναγνώριση, συλλογή, παρουσίαση, αρχειοθέτηση, αποθήκευση, διατήρηση και διάθεση των δημιουργηθέντων αρχείων ποιότητας.
- ◆ **Εσωτερικοί έλεγχοι ποιότητας:** Δημιουργείται ο κατάλληλος μηχανισμός εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα της επιθεώρησης πρέπει να αξιολογούνται σε τακτική βάση.
- ◆ **Εκπαίδευση:** Αξιολογείται το υπάρχον επίπεδο καθώς και οι απώτερες ανάγκες εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο ασχολείται με δραστηριότητες, οι οποίες επηρεάζουν την ποιότητα του προϊόντος.
- ◆ **Υποστήριξη πελατών:** Εδώ αναφέρονται όλες οι συμβατικές υποχρεώσεις, οι οποίες προκύπτουν μετά από απαίτηση του πελάτη, αλλά πρέπει, σαφώς να προβλέπονται από την πολιτική ποιότητας της επιχείρησης.
- ◆ **Στατιστικές τεχνικές:** Η ορθή εφαρμογή μεθόδων στατιστικής είναι ένα αρκετά σημαντικό στοιχείο σε όλες τις φάσεις της εφαρμογής ΣΔΠ.

5.22.4 Φάση 3: Εφαρμογή, επιθεώρηση και αναβάθμιση ΣΔΠ

Η φάση αυτή είναι η πλέον απαιτητική του προγράμματος και προϋποθέτει την αφοσίωση της διακίνησης, καθώς και όλου του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης. Στη

φάση αυτή θα πρέπει να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα ενημέρωσης του προσωπικού. Η ενημέρωση θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή ανάλυση των υπό εξέλιξη ενεργειών, του σκοπού του έργου, καθώς και των υποχρεώσεων εφαρμογής ενός ΣΔΠ από όλους ανεξαιρέτως. Η απόφαση ανάπτυξης και εφαρμογής ενός ΣΔΠ είναι καθαρά επιχειρηματική και αφορά είτε στα ανώτατα διοικητικά στελέχη είτε στους επιχειρηματίες. Αν την υιοθετήσουν όμως, θα πρέπει να επιστρατεύσουν όλες τις δυνάμεις τους, προκειμένου να εμπνεύσουν το προσωπικό τους, γιατί στην αντίθετη περίπτωση το ΣΔΠ θα παραμείνει κενό γράμμα.

Ένα τέτοιο σύστημα, το οποίο βασίζεται στους ανθρώπους και υπηρετεί τους ανθρώπους, είναι δυνατό να εφαρμοστεί και να επιτύχει μόνο αν γίνει αποδεκτό από όλα τα μέλη του σε όποια βαθμίδα και αν βρίσκονται. Οι εξωτερικοί πελάτες σε ένα τέτοιο σύστημα αποτελούν μια φυσική προέκταση της επιχείρησης. Οι παρατηρήσεις τους, οι απαιτήσεις τους και γενικότερα η γνώμη τους λαμβάνονται πάντα υπόψη στην εξέλιξη του συστήματος.

Οι βασικές προϋποθέσεις για ένα επιτυχημένο ΣΔΠ είναι:

- ◆ **Η δέσμευση όλων**
- ◆ **Η συμμετοχή όλων**
- ◆ **Η επιστημονική γνώση**

Εάν επιχειρήσουμε να κάνουμε μια πιο εκτεταμένη ανάλυση, θα αναφέραμε ότι για να υλοποιηθεί αυτό, απαιτείται:

- ◆ **Δέσμευση της Ηγεσίας:** Η Ηγεσία πρέπει να δεσμευτεί στην πολιτική ποιότητας και να την εφαρμόσει με συνέπεια, επιμονή και βάθος χρόνου.
- ◆ **Εφαρμογή σε έκταση:** Σε όλες τις υπηρεσίες, τους τομείς και τα τμήματα της επιχείρησης που επηρεάζουν την ποιότητα του τελικού προϊόντος.
- ◆ **Υπευθυνότητα σε βάθος:** Όλοι οι εμπλεκόμενοι είναι υπεύθυνοι για την ποιότητα των προϊόντων της επιχείρησης.
- ◆ **Υπευθυνότητα σε βάθος:** Όλοι οι εμπλεκόμενοι είναι υπεύθυνοι για την ποιότητα των προϊόντων της επιχείρησης.
- ◆ **Πρόληψη και όχι θεραπεία:** Πρόβλεψη προβλημάτων και αποφασιστική αντιμετώπισή τους. Συνεχής επαφή με το περιβάλλον και πρόβλεψη των τάσεων στον κλάδο.
- ◆ **Συνεχής εκπαίδευση στη χρήση εργαλείων και μεθόδων ποιότητας:** Χρήση εργαλείων ποιότητας κατανοητών τόσο από τους εργαζομένους, όσο και από τη Διοίκηση.
- ◆ **Έλεγχος αποτελέσματος:** Έλεγχος της αποτελεσματικότητας του συστήματος με χρήση δεικτών απόδοσης.
- ◆ **Συνεχής βελτίωση:** Συνεχής αναζήτηση νέων μεθόδων βελτίωσης της επιχειρηματικής λειτουργίας.

5.22.5 Φάση 4: Πιστοποίηση ΣΔΠ κατά ISO 9001 ή 2

Στη φάση αυτή, η επιχείρηση είναι έτοιμη για την ανεξάρτητη πιστοποίηση του ΣΔΠ κατά ISO 9001 ή 2, όπου θα ελεγχθούν:

- ◆ Το εγχειρίδιο διασφάλισης ποιότητας και το εγχειρίδιο διαδικασιών, οδηγιών και εντύπων της επιχείρησης

Για το λόγο αυτό, πραγματοποιούνται εξωτερικές επιθεωρήσεις ποιότητας για τον έλεγχο τυχόν μη συμμορφώσεων. Η πιστοποίηση πραγματοποιείται από Ανεξάρτητο Οργανισμό Πιστοποίησης με εμπειρία και διεθνές κύρος στην πιστοποίηση και συντήρηση ΣΔΠ κατά ISO 9001 ή 2.

5.23 Πλεονεκτήματα και αναμενόμενα οφέλη του ISO 9000

Αναγνωρίζεται πλέον από τον επιχειρηματικό κόσμο ότι η ύπαρξη και ανάπτυξη των επιχειρήσεων είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ποιότητα. Για να είναι ανταγωνιστική μια επιχείρηση πρέπει να βελτιώνει συνεχώς δύο σημαντικούς συντελεστές:

α. Την ποιότητα

β. Την παραγωγικότητα

Άρχισε πλέον να γίνεται ιδιαίτερα κατανοητό το γεγονός ότι η ανάπτυξη και η απόδοση των επιχειρήσεων δεν επιτυγχάνεται μόνο με την αύξηση της παραγωγικότητας, αλλά και με την ταυτόχρονη βελτίωση της ποιότητας. Η ποιότητα αναγνωρίζεται πλέον ότι αποτελεί το βασικότερο στοιχείο προσέγγισης και προσέλκυσης των πελατών και επιτυχίας των στόχων των επιχειρήσεων. Επιπρόσθετα, όπως διαπιστώνεται καθημερινά από τις επιχειρήσεις, η ποιότητα αποτελεί προστιθέμενη αξία που δύσκολα αντιγράφεται (Know how), γεγονός που αποτελεί πολύ βασικό στοιχείο αντιμετώπισης του ανταγωνισμού.

Η διασφάλιση της ποιότητας συμβάλλει στη δημιουργία ενός καλά δομημένου συστήματος, δια μέσω του οποίου διασφαλίζεται τόσο η επιχείρηση, όσο και ο πελάτης για την επίτευξη των προκαθορισμένων αντικειμενικών στόχων της αναβάθμισης της ποιότητας. Βασικός στόχος των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας είναι ότι "τίποτε δεν πρέπει να γίνεται τυχαία".

Τα βασικότερα πλεονεκτήματα και οφέλη, τα οποία δημιουργούνται σε μια επιχείρηση με την εφαρμογή των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας, είναι τα εξής:

- ◆ **Επιβάλλει δομή στο σχεδιασμό, καθώς και στις διεργασίες της παραγωγής.**
- ◆ **Επιτρέπει την πραγματική παρακολούθηση της προόδου από τη Διοίκηση.**
- ◆ **Δημιουργεί υπευθυνότητες σε όλους, ιδιαίτερα στις ομάδες σχεδίασης και μελετών, με την ανάθεση σε αυτούς της επιτυχίας της απόδοσης, των χαρακτηριστικών της ποιότητας, της αξιοπιστίας, καθώς και του κόστους και του χρόνου της παραγωγής.**
- ◆ **Κάνει δυνατή την παρακολούθηση της εξέλιξης της ποιότητας, της αξιοπιστίας και του κόστους, λόγω της υποχρεωτικής καταγραφής όλων των στοιχείων σε έντυπα και εκθέσεις, τα οποία δύνανται να αναλυθούν περισσότερο.**

- ◆ Προγραμματίζει τις περιόδους ανασχεδιασμού των προϊόντων.
- ◆ Κάνει δυνατό τον ακριβή προϋπολογισμό του κόστους ανάπτυξης και σχεδιασμού των προϊόντων.
- ◆ Ενθαρρύνει στελέχη και εργαζομένους να κάνουν προτάσεις βελτίωσης καθώς και προβλέψεις.
- ◆ Επιτρέπει την εκτέλεση γρήγορων και αποτελεσματικών διορθωτικών παρεμβάσεων.
- ◆ Προσφέρει τη δυνατότητα λήψης σωστών εμπορικών αποφάσεων, οι οποίες λαμβάνονται από κοινού με τη διεύθυνση του Marketing.
- ◆ Μειώνει ή εξαλείφει τους επιχειρηματικούς κινδύνους.
- ◆ Αυξάνεται η εμπιστοσύνη και η φερεγγυότητα της επιχείρησης, γεγονός που διευκολύνει την ευκολότερη χρηματοδότησή της.
- ◆ Ανυψώνει το ηθικό των εργαζομένων και προσελκύει ταλαντούχα και έμπειρα στελέχη.

Οι αιτίες που οδηγούν τη Διοίκηση κάθε επιχείρησης στην εφαρμογή συστήματος διασφάλισης ποιότητας είναι το άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος αυτής, που είναι δυνατό να οφείλεται στο ότι:

- ◆ Τη διασφάλιση της ποιότητας την επιβάλλουν άμεσα ή έμμεσα οι πελάτες στους προμηθευτές τους, συνήθως δε αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάθεση ακόμη και δοκιμαστικών παραγγελιών.
- ◆ Την επιβάλλει η τεχνική νομοθεσία στα πλαίσια της “ελεύθερης διακίνησης” των προϊόντων εντός των χωρών της Ε.Ε.
- ◆ Την εφαρμογή πιστοποιημένου συστήματος διασφάλισης ποιότητας (σε πολλές περιπτώσεις) την επιβάλλει ο ίδιος ο ανταγωνισμός των επιχειρήσεων.
- ◆ Την εφαρμόζουν μόνες τους οι επιχειρήσεις, γιατί πιστεύουν ότι η οργάνωση για την ποιότητα συμβάλλει άμεσα στη μείωση του κόστους της επιχείρησης, αποτελεί εργαλείο Διοίκησης και επιπρόσθετα, αποτελεί επιπλέον εργαλείο του Marketing, στην προσπάθεια εδραίωσης της εικόνας της επιχείρησης και υπεροπλία έναντι του ανταγωνισμού.

Τα αποτελέσματα της επένδυσης στην ποιότητα δεν είναι πολλές φορές άμεσα κατανοητά και ιδίως ορατά. Η μεταφορά των οφειλών που προσφέρει η ποιότητα σε οικονομικά μεγέθη είναι μια πάρα πολύ δύσκολη εργασία, όχι όμως και αδύνατη. Ο μέσος όρος του κόστους της “κακής” ή της “μη ποιότητας”, από μελέτες που έγιναν σε ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ανέρχεται περίπου στο 20% του Κύκλου Εργασιών τους, ενώ στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό γίνεται αποδεκτό ότι ανέρχεται πολύ υψηλότερα. Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις αναπτύσσοντας κάποιο οργανωμένο σύστημα διαχείρισης της ποιότητας, όπως είναι η διασφάλιση της ποιότητας, θα μπορούσαν να μειώσουν εύκολα και δραστηκά ένα πολύ σοβαρό ποσοστό που επιβαρύνει το λειτουργικό τους κόστος.

5.24 Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης

Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ) ορίζεται ως η οργανωτική δομή συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών, διαδικασιών, πόρων και υπευθυνοτήτων για την εφαρμογή περιβαλλοντικής διαχείρισης. Ένα τέτοιο σύστημα βοηθά τις επιχειρήσεις να επιτύχουν αφενός συνεχή τη συνεχή συμμόρφωση με την εκάστοτε υφιστάμενη νομοθεσία, και αφετέρου τον έλεγχο των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκύπτουν από τις δραστηριότητές τους, τα προϊόντα ή/και υπηρεσίες τους, βάσει της περιβαλλοντικής πολιτικής και των στόχων που οι ίδιες έχουν θέσει. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να περιλαμβάνουν εκείνες τις Περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τις οποίες μπορούν οι επιχειρήσεις να ελέγξουν και να επηρεάσουν.

Στόχοι της πολιτικής και των προγραμμάτων δράσης για την προστασία του περιβάλλοντος των διεθνών οργανισμών και κυβερνήσεων είναι πλέον η πρόληψη, η μείωση, η ανάκτηση πρώτων υλών και ενέργειας και η δυνατή εξάλειψη της ρύπανσης.

Περιβαλλοντική διαχείριση είναι το τμήμα της συνολικής διαχείρισης της επιχείρησης, το οποίο περιλαμβάνει την οργανωτική δομή, τις ευθύνες, τις πρακτικές, τις διαδικασίες, τις μεθόδους και τους πόρους για τον καθορισμό και την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής στην επιχείρηση ή τους φορείς. Η περιβαλλοντική διαχείριση είναι μια σειρά διαδικασιών και πρακτικών που έχουν στόχο τη συμμόρφωση με τις νομοθετικές ρυθμίσεις και πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος μιας επιχείρησης.

Η Ε.Ε. εξέδωσε τον κανονισμό 1836/93 του Συμβουλίου για την εκούσια συμμετοχή των επιχειρήσεων του βιομηχανικού τομέα σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης.

Ο ISO βάσει του BS 7750 εξέδωσε τη σειρά ISO 14000. Το ISO 14000 αναφέρεται σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα από κλάδο, καθώς και σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Οι στόχοι της ανάπτυξης των προτύπων της σειράς ISO 14000 είναι:

- ◆ **Η δημιουργία μιας κοινής πλατφόρμας που θα βοηθούσε στην εναρμόνιση των διαφόρων εθνικών και περιφερειακών προτύπων που είχαν ήδη κυκλοφορήσει (π.χ. BS 7750, EMAS), προκειμένου να διευκολυνθούν οι διεθνείς συναλλαγές, και**
- ◆ **Η προστασία του περιβάλλοντος, δίνοντας στις επιχειρήσεις ένα εργαλείο με το οποίο να επιτυγχάνουν και να αξιολογούν τις προσπάθειες βελτίωσης της περιβαλλοντικής τους επίδοσης.**

Η σειρά των προτύπων ISO 14000 περιλαμβάνει τα ακόλουθα πρότυπα:

- ◆ **Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (Environmental Management System, ISO 14001).** Το πρότυπο αυτό ορίζει τα κεντρικά στοιχεία ενός ΣΠΔ, βάσει των οποίων γίνεται ο έλεγχος και η πιστοποίηση. Εκτός από την απαίτηση συμμόρφωσης με την εκάστοτε νομοθεσία και συνεχή βελτίωση της επίδοσης, το πρότυπο δεν θέτει συγκεκριμένα κριτήρια και όρια επίδοσης. Ο λόγος που δεν δίνονται ακριβή όρια επίδοσης είναι για να μπορούν τα πρότυπα να εφαρμοστούν σε χώρες με διαφορετική νομοθεσία και περιβαλλοντικές συνθήκες.
- ◆ **Περιβαλλοντικός Έλεγχος (Environmental Audit, ISO 14010-14015).** Ο Περιβαλλοντικός Έλεγχος (ΠΕ) αποτελεί μια συστηματική και τεκμηριωμένη διαδικασία για τη συλ-

λογή εκείνων των πληροφοριών που δείχνουν κατά πόσο μια περιβαλλοντική δραστηριότητα ή διαχειριστικό σύστημα συμμορφώνεται με τα προκαθορισμένα κριτήρια του ελέγχου. Ένα πρόγραμμα ΠΕ μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως το μέσον εκείνο για την αξιολόγηση της σωστής εφαρμογής και συντήρησης ενός ΣΠΔ, καθώς και για τον εντοπισμό περιοχών πιθανών βελτιώσεων.

- ◆ **Αξιολόγηση Περιβαλλοντικής Επίδοσης** (Environmental Performance Evaluation, ISO 14031). Τα πρότυπα αυτά παρέχουν ένα εργαλείο στις επιχειρήσεις για να δημιουργήσουν το δικό τους σύστημα αξιολόγησης της επίδοσής τους. Το σύστημα “αυτο-αξιολόγησης” θα πρέπει να καλύπτει, α) το ΣΠΔ, β) το σύστημα λειτουργίας, και γ) την κατάσταση του επηρεαζόμενου από τις δραστηριότητες της επιχείρησης, περιβάλλοντος.
- ◆ **Ανάλυση Κύκλου Ζωής** (Life Cycle Analysis, ISO 14041-14044). Η Ανάλυση Κύκλου Ζωής είναι η διαδικασία ανάλυσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός προϊόντος (χρήση ενέργειας και α’ υλών, ρύπανση νερού, ατμόσφαιρας, εδάφους κτλ.), καθ’ όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του, από τη φάση εξόρυξης φυσικών πόρων, παραγωγής, διανομής, χρήσης/κατανάλωσης και τελικής απόρριψης. Στόχος των προτύπων αυτών είναι να δώσουν στις επιχειρήσεις ένα εργαλείο, το οποίο να μπορούν να χρησιμοποιήσουν στη λήψη αποφάσεων στρατηγικού προγραμματισμού, σχεδιασμού προϊόντος ή διεργασίας, καθώς και στην αξιολόγηση εναλλακτικών μεθόδων παραγωγής.
- ◆ **Οικολογική Σήμανση** (Eco-Labeling, ISO 14020-14024). Τα σχήματα οικολογικής σήμανσης βασίζονται κυρίως σε διάφορες εθνικές πρωτοβουλίες και στοχεύουν να επηρεάσουν τις αποφάσεις των καταναλωτών, για να επιλέγουν προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον. Για τον ιδιωτικό τομέα η Οικο-σήμανση έχει ενδιαφέρον από τη σκοπιά του Marketing. Η Οικο-σήμανση αποτελεί το μέσον για την επίδειξη της περιβαλλοντικής ποιότητας του προϊόντος, προκειμένου να επηρεάσει θετικά την απόφαση επιλογής και αγοράς του από τους ευαισθητοποιημένους οικολογικά (και μη) καταναλωτές. Το πρότυπο για την Οικο-σήμανση ορίζει τρεις διαφορετικούς τύπους σήμανσης:
  1. Ο **τύπος I** απονέμεται από ανεξάρτητο φορέα (ιδιωτικό ή κρατικό), ο οποίος θέτει κριτήρια αξιολόγησης. Η συμμετοχή είναι εθελοντική.
  2. Ο **τύπος II** βασίζεται σε δηλώσεις που κάνουν από μόνες τους οι επιχειρήσεις για τα προϊόντα τους.
  3. Ο **τύπος III** αντιπροσωπεύει πληροφορίες για τη σήμανση του προϊόντος, οι οποίες βασίζονται σε υπάρχοντες δείκτες, οι οποίοι όμως δεν έχουν βαρύτητα και συγκρισιμότητα.

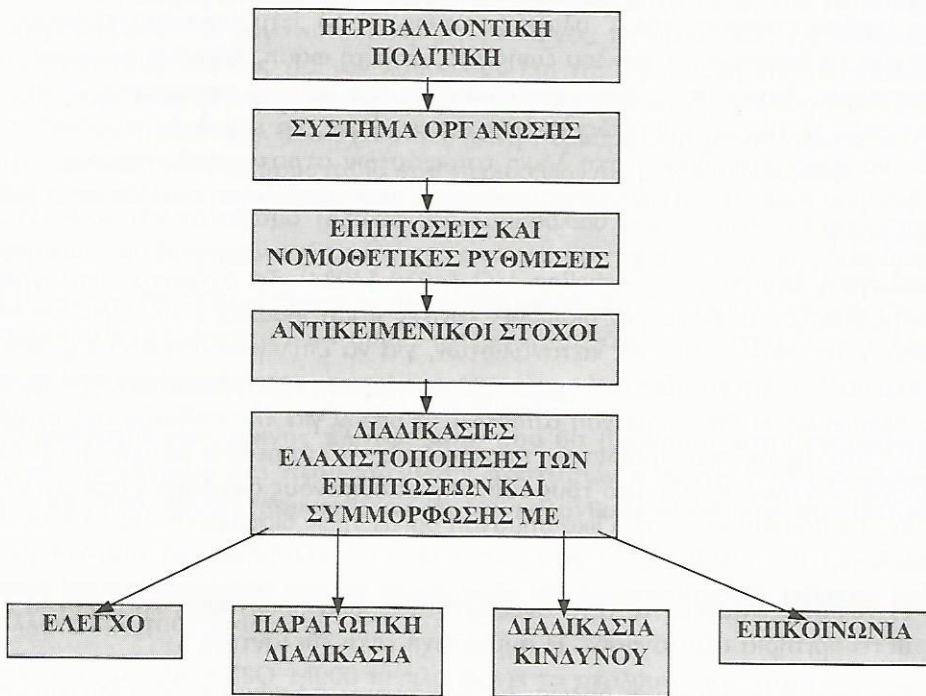
5.25 Μεθοδολογία ανάπτυξης ΣΠΔ κατά ISO 14001

Αντικειμενικός στόχος του συστήματος είναι η προώθηση της συνεχούς βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων μέσω:

- ◆ Της κατάρτισης και της εφαρμογής από τις επιχειρήσεις μιας σειράς μέτρων
- ◆ Της αξιολόγησης των επιδόσεων, και
- ◆ Της ενημέρωσης του κοινού.

Ένα από τα βασικά στοιχεία για την περιβαλλοντική διαχείριση αποτελεί η ακολουθία μιας σειράς διαδικασιών. Η εκπαίδευση, η επικοινωνία, η ανάλυση του κύκλου ζωής, το οικολογικό σήμα, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στα προϊόντα έχουν άμεση σχέση με την πιστοποίηση. Οι απαιτήσεις για πιστοποίηση σύμφωνα με το ISO 14001 παρουσιάζονται στο επόμενο διάγραμμα:

Διάγραμμα 15: Απαιτήσεις για πιστοποίηση σύμφωνα με το ISO 14001

Οι φάσεις ανάπτυξης του συστήματος αναφέρονται παρακάτω:

- ◆ **ΦΑΣΗ 1: Ορισμός Περιβαλλοντικής πολιτικής.** Ορίζεται από τη Διοίκηση και θέτει τους στόχους της επιχείρησης σε σχέση με την περιβαλλοντική της επίδοση. Η πολιτική αυτή πρέπει να είναι γραπτή, τεκμηριωμένη, γνωστή στους εργαζομένους και διαθέσιμη στο ευρύ κοινό. Η περιβαλλοντική πολιτική περιλαμβάνει τους στόχους και τις αρχές δράσης. Για το σκοπό αυτόν εκπονούνται ειδικές οδηγίες που αναφέρονται στην:

1. Ευθύνη για το περιβάλλον
  2. Επιπτώσεις κάθε δραστηριότητας
  3. Life Cycle Analysis
  4. Αντιμετώπιση επιπτώσεων
  5. Παρακολούθηση και έλεγχος περιβαλλοντικής πολιτικής
  6. Ενημέρωση- Πληροφόρηση
- ◆ **ΦΑΣΗ 2: Ανάπτυξη του ΣΠΔ κατά το ISO 14001.** Αναγνώριση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και νομοθετικών απαιτήσεων που αφορούν τις δραστηριότητες της επιχείρησης. Συλλογή των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων και αδειών που αφορούν την επιχείρηση. Ανάπτυξη και τεκμηρίωση των περιβαλλοντικών στόχων σε κάθε σημείο ή τομέα της επιχείρησης που οι δραστηριότητές του έχουν περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Εναλλακτικές τεχνολογικές επιλογές και απόψεις ενδιαφερομένων μερών λαμβάνονται υπόψη. Στοιχεία που εξετάζονται είναι: Ελεγχόμενες και μη ελεγχόμενες εκπομπές στην ατμόσφαιρα, Στερεά απόβλητα, Επικίνδυνα απόβλητα, Ρύπανση εδαφών, Χρήση νερού, καυσίμων, ενέργειας καθώς και κάθε φυσική πηγή (ανανεώσιμες και μη). Απελευθέρωση θερμότητας, θορύβου, οσμών, σκόνης και οπτικές επιπτώσεις. Καθιέρωση ενός προγράμματος περιβαλλοντικής διαχείρισης για την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων. Καθορισμός αρμοδιοτήτων σε κάθε σημείο της επιχείρησης. Τεκμηρίωση και ενημέρωση των εργαζομένων γι' αυτές τις αρμοδιότητες και για: Τους στόχους, τη νομοθεσία, τις πιθανές επιπτώσεις, την ασφάλεια και την υγιεινή. Παράλληλα η σύνταξη του **εγχειριδίου περιβαλλοντικής διαχείρισης**, στο οποίο: **α)** Αναφέρονται τα μέτρα, τα οποία έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν για την επίτευξη των στόχων, **β)** Αναλύεται το χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των μέτρων, **γ)** Προσδιορίζεται η ευθύνη εκ μέρους της επιχείρησης για την επίτευξη των στόχων, **δ)** Αναφέρονται τα οικονομικά και διοικητικά μέσα επίτευξης των στόχων, **ε)** Καθορίζεται το αποτέλεσμα. Τέλος γίνεται ανάλυση των μέσων και του χρονοδιαγράμματος μέσα στο οποίο θα επιτευχθούν οι στόχοι.
- ◆ **ΦΑΣΗ 3: Εφαρμογή ΣΠΔ κατά ISO 14001.** Η εφαρμογή του συστήματος αναφέρεται στη: **α)** Διάθεση τεχνολογικών, οικονομικών και ανθρώπινων πόρων για το ΣΠΔ, αλλά και καθορίζεται ο εκπρόσωπος της Διοίκησης. **β)** Εκπαίδευση και τις διαδικασίες αύξησης της αντίληψης των εργαζομένων για θέματα που αφορούν στο περιβάλλον. **γ)** Διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής επικοινωνίας, **δ)** Τεκμηρίωση και έλεγχο των εγγράφων, και **ε)** Έλεγχο των λειτουργιών.
- ◆ **ΦΑΣΗ 4: Έλεγχος - Επιθεωρήσεις.** Παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργικών διαδικασιών και καθιέρωση ενός προγράμματος επιθεώρησης του ΣΠΔ προκειμένου να διαπιστώνεται αφενός η συμμόρφωση με τους στόχους και τις απαιτήσεις του προτύπου, και αφετέρου, να συγκεντρώνονται πληροφορίες που θα αξιοποιούνται από τη Διοίκηση στη διάρκεια της ανασκόπησης του συστήματος. Προληπτικές και διορθωτικές ενέργειες σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Διατήρηση αρχείων (όπως εκπαίδευσης, αποτελεσμάτων, ελέγχων, ανασκοπήσεων, διορθωτικών ενεργειών κτλ.).

Ο ολοκληρωμένος οικολογικός έλεγχος περιλαμβάνει:

α) Το περιβάλλον, και

β) Την υπευθυνότητα για τα παραγόμενα προϊόντα.

1. **Περιβάλλον:** Στο επίπεδο αυτό γίνεται: α) Έλεγχος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, β) Έλεγχος των νερών, γ) Διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, δ) Διαχείριση των στερεών αποβλήτων κτλ.

2. **Υπευθυνότητα για τα προϊόντα:** Εδώ ελέγχονται: Η ποιότητα και οι επιπτώσεις σε αυτή από επικίνδυνες ουσίες. Για τη διεξαγωγή πλήρους οικολογικού ελέγχου απαιτείται: α) Η δημιουργία επαρκούς ομάδας, β) Η ανεξαρτησία των ενεργειών της ομάδας, γ) Η ορθή συλλογή και αξιολόγηση των στοιχείων, δ) Η αμέριστη υποστήριξη της Διοίκησης και ε) Η εμπιστευτικότητα.

◆ **ΦΑΣΗ 5: Ανασκόπηση από τη Διοίκηση.** Η Διοίκηση πρέπει να ανασκοπεί το ΣΠΔ για να διασφαλίζει τη συνεχόμενη αποτελεσματικότητά του, βασιζόμενη: α) Στο αποτέλεσμα του ελέγχου, και β) Στις διάφορες αλλαγές που γίνονται στα πλαίσια της δέσμευσής της για συνεχή βελτίωση. Όλες οι αλλαγές πρέπει να τεκμηριώνονται και να αρχαιοθετούνται.

◆ **ΦΑΣΗ 6: Πιστοποίηση ΣΠΔ κατά ISO 14001.** Η επιχείρηση πρέπει να είναι έτοιμη για την ανεξάρτητη πιστοποίηση του ΣΠΔ κατά ISO 14001 που αναπτύχθηκε και εφαρμόζεται, όπου θα ελεγχθούν: α) Η συμβατότητα με τις απαιτήσεις του ISO 14001, και β) Η πιστότητα της πληροφορίας στην πολιτική και αν όλες οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις καλύπτονται πλήρως. Η πιστοποίηση πραγματοποιείται από αναγνωρισμένο Ανεξάρτητο Οργανισμό Πιστοποίησης με εμπειρία και διεθνές κύρος στη πιστοποίηση και συντήρηση ΣΠΔ κατά ISO 14001.

5.26 Πλεονεκτήματα και αναμενόμενα οφέλη του ISO 14001

Η κυρίως επίπτωση πιστοποίησης ΣΠΔ αναμένεται στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων. Επιπρόσθετα, η πιστοποίηση μπορεί να απαιτείται από κρατικούς οργανισμούς ως προϋπόθεση για συμμετοχή σε δημόσιους διαγωνισμούς. Οι ασφαλιστικές εταιρίες και οι τράπεζες μπορεί επίσης να χρησιμοποιήσουν την πιστοποίηση ΣΠΔ ως κριτήριο ασφαλιστικών καλύψεων και εγγυητική προϋπόθεση για παροχή πιστώσεων. Σε γενικές γραμμές η πιστοποίηση μπορεί να είναι σημαντική σε εκείνους τους κλάδους όπου υπάρχει κίνδυνος περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η περιβαλλοντική νομοθεσία είναι αυστηρή.

Η πιστοποίηση κατά ISO 14001 έχει εμπορική αξία για μια επιχείρηση. Αποτελεί δείγμα αποδοχής και έγκρισης του διαχειριστικού της συστήματος, από ένα ανεξάρτητο - εξωτερικό οργανισμό, τον οποίο οι εμπορικοί συνεργάτες μπορούν να αναγνωρίζουν εύκολα.

Το πρότυπο ISO 14001, πιστοποιεί το διαχειριστικό σύστημα των επιχειρήσεων και όχι τα προϊόντα τους. Η επίδραση στη συμπεριφορά του καταναλωτή και στις εμπορικές ευκαιρίες για τα προϊόντα μιας εταιρίας είναι, κατά συνέπεια, λιγότερο φανερό απ' ό,τι είναι η Περίπτωση της **Οικο-σήμανσης**, που αποτελεί μια άμεση πιστοποίηση προϊό-

ντος. Ωστόσο, μπορεί να υπάρξει όφελος στις δημόσιες σχέσεις με την προβολή της περιβαλλοντικής πολιτικής της επιχείρησης. Η πιστοποίηση θα αποδεικνύει τη δέσμευση της επιχείρησης στην υπόθεση της περιβαλλοντικής προστασίας.

Η εφαρμογή ενός ΣΠΔ κατά ISO 14001, βελτιώνει την εσωτερική απόδοση της επιχείρησης μειώνοντας την κατανάλωση ενέργειας και πρώτων υλών.

Το ISO 14001 απαιτεί από τις επιχειρήσεις να επιδεικνύουν ότι έχουν διαδικασίες για την επίτευξη και τη διατήρηση της συμμόρφωσης με την εκάστοτε ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία. Όμως, δεν τους ζητείται να αποδείξουν ότι πράγματι συμμορφώνονται και ακολουθούν τους νόμους.

Τα διεθνή περιβαλλοντικά πρότυπα βοηθούν στην αποφυγή πολλαπλών πιστοποιήσεων, επιθεωρήσεων και αντιφατικών απαιτήσεων διαφορετικών εθνικών προτύπων και κατ' επέκταση στη μείωση του κόστους συμμόρφωσης.

Η μεγαλύτερη πίεση στις επιχειρήσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές απαιτήσεις, προέρχονται περισσότερο από τους ξένους πελάτες ή διεθνείς οργανισμούς παρά την εγχώρια αγορά. Επομένως, η πιστοποίηση κατά ISO 14001 είναι το μέσον για την ικανοποίηση των απαιτήσεων αυτών των πελατών και για συμμετοχή στο διεθνή εμπορικό στίβο, παρά ένα στοιχείο ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στην εσωτερική αγορά. Για τις επιχειρήσεις λοιπόν εκείνες με σημαντική εξαγωγική δραστηριότητα, η πιστοποίηση θα μπορούσε να αποτελέσει το εργαλείο για την επίτευξη ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και διατήρησης μεριδίου αγοράς.

Η εναρμόνιση των διαφόρων προτύπων ΣΔΠ με το ISO 14001 έχει ορισμένα οφέλη για τις επιχειρήσεις. Η πληροφόρηση για μια σειρά διεθνών προτύπων είναι σίγουρα ευκολότερη απ' ό,τι η συλλογή πληροφοριών για πολλά, μεμονωμένα και διαφορετικά εθνικά πρότυπα (π.χ. BS 7750, EMAS) που ισχύουν σε διάφορες χώρες. Η εφαρμογή και συμμόρφωση με ένα και μόνο σύστημα περικλείει μικρότερο κόστος απ' ό,τι η συμμόρφωση με διαφορετικά συστήματα.

Δρ. ΜΑΝΤΖΑΡΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Οικονομολόγος, Αναπληρωτής Καθηγητής ΑΤΕΙ ΣΕΡΡΩΝ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Β. Γκιούρδας
Εκδοτική

ΑΘΗΝΑ 2006